

## Spis treści

|                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----|
| Od Autora .....                                                                   | 13 |
| Wstęp .....                                                                       | 15 |
| Rozdział pierwszy                                                                 |    |
| Przegląd literatury dotyczącej funkcjonowania rodziny adopcyjnej ....             | 17 |
| 1. Dziecko adopcyjne .....                                                        | 18 |
| 1.1. Funkcjonowanie dziecka specjalnej troski<br>w polskim systemie adopcji ..... | 19 |
| 2. Rodzice biologiczni .....                                                      | 28 |
| 3. Rodzice adopcyjni .....                                                        | 29 |
| 3.1. Trwałość rodziny .....                                                       | 29 |
| 3.2. Sytuacja rodziców adopcyjnych .....                                          | 30 |
| 3.3. Tajemnica adopcji .....                                                      | 32 |
| 4. Proces adopcji .....                                                           | 33 |
| 4.1. Funkcjonowanie rodziny adopcyjnej .....                                      | 34 |
| 4.2. Rozwiązywalność adopcji .....                                                | 36 |
| 5. Działalność ośrodków adopcyjno-opiekuńczych .....                              | 40 |
| 6. Statystyka .....                                                               | 40 |
| 6.1. Przysposobienie w Sądzie Okręgowym w Toruniu .....                           | 42 |
| Rozdział drugi                                                                    |    |
| Wybrane elementy historii adopcji .....                                           | 47 |
| 1. Stosunki rodzinne w okresie starożytności .....                                | 47 |
| 1.1. Adopcja w prawodawstwie asyryjskim i babilońskim .....                       | 47 |

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.2. Wpływ prawodawstwa hellenńskiego .....                                                            | 48  |
| 1.3. Rzymskie prawo adopcyjne .....                                                                    | 49  |
| 2. Przysposobienie w Piśmie świętym .....                                                              | 52  |
| 3. Nowożytność do okresu międzywojennego .....                                                         | 54  |
| 3.1. Adopcja w Polsce .....                                                                            | 56  |
| 4. Okres powojenny .....                                                                               | 59  |
| 5. Aktualne formy przysposobienia w prawie polskim .....                                               | 64  |
| 6. Kościół katolicki a adopcja .....                                                                   | 66  |
| 6.1. Adopcja w nauczaniu Jana Pawła II .....                                                           | 70  |
| Podsumowanie .....                                                                                     | 72  |
| <br>Rozdział trzeci                                                                                    |     |
| Działalność ośrodków zajmujących się adopcją w Polsce .....                                            | 77  |
| 1. Zadania ośrodków adopcyjnych .....                                                                  | 77  |
| 2. Działalność wybranych katolickich ośrodków<br>adopcyjno-opiekuńczych .....                          | 83  |
| 3. Działalność niepublicznych, pozainstytucjonalnych ośrodków<br>adopcyjno-opiekuńczych w Polsce ..... | 92  |
| 3.1. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Fundacji „Rodzina<br>Nadziei” w Gdańsku .....                        | 92  |
| 3.2. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Terenowego Komitetu<br>Ochrony Praw Dziecka w Sosnowcu .....         | 94  |
| 4. Inne inicjatywy adopcyjne – Duchowa Adopcja Dziecka<br>Poczętego .....                              | 96  |
| <br>Rozdział czwarty                                                                                   |     |
| Adopcja za granicą .....                                                                               | 99  |
| 1. Adopcja w Stanach Zjednoczonych .....                                                               | 99  |
| 1.1. Historia adopcji w Stanach Zjednoczonych .....                                                    | 102 |
| 1.2. Badania nad procesem adopcji .....                                                                | 108 |
| 1.3. Statystyka adopcji .....                                                                          | 109 |

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2. Adopcja w Wielkiej Brytanii .....                                                                 | 116 |
| 2.1. Historia i organizacja systemu adopcji w Wielkiej Brytanii .....                                | 116 |
| 2.2. Statystyka adopcji w Wielkiej Brytanii .....                                                    | 123 |
| 3. Adopcja w Kanadzie .....                                                                          | 124 |
| 3.1. Historia adopcji .....                                                                          | 125 |
| 3.1.1. Organizacja systemu adopcji .....                                                             | 127 |
| 3.1.2. Adopcja międzynarodowa .....                                                                  | 130 |
| 3.1.3. Definicja i umiejscowienie prawne .....                                                       | 131 |
| 3.1.4. Kwestionariusz i badania .....                                                                | 133 |
| 3.1.5. Wykroczenia .....                                                                             | 133 |
| 4. Adopcja w Australii .....                                                                         | 136 |
| 4.1. System adopcji .....                                                                            | 136 |
| 4.2. Organizacja systemu adopcji .....                                                               | 138 |
| 4.3. Jawność adopcji .....                                                                           | 141 |
| 4.4. Statystyka .....                                                                                | 142 |
| <br>Rozdział piąty                                                                                   |     |
| Metodologia badań empirycznych .....                                                                 | 147 |
| 1. Problemy badawcze .....                                                                           | 147 |
| 2. Metody i techniki badawcze .....                                                                  | 148 |
| 2.1. Ankieta dla rodziców adopcyjnych dotycząca<br>przysposobienia, autorstwa J. Bleszyńskiego ..... | 148 |
| 2.2. Denver II W. K. Frankenburga i współpracowników .....                                           | 149 |
| 2.3. Skala Wartości w adaptacji P. Brzozowskiego .....                                               | 153 |
| 2.4. Kwestionariusz do Badania Postaw Rodzicielskich<br>M. Ziemskiej .....                           | 154 |
| 3. Czas i teren badań .....                                                                          | 155 |
| 4. Charakterystyka badanej populacji .....                                                           | 156 |
| 4.1. Rodzina osób przysposabiających .....                                                           | 156 |
| 4.2. Małżeństwa przysposabiające .....                                                               | 159 |
| 4.3. Miejsce zamieszkania i warunki lokalowe rodzin<br>przysposabiających .....                      | 163 |

## Rozdział szósty

|                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Prezentacja i interpretacja badań własnych .....                                                    | 169 |
| 1. Adopcja w percepcji rodziców adopcyjnych .....                                                   | 169 |
| 1.1. Biologiczne i rodzinne czynniki adopcji .....                                                  | 170 |
| 1.2. Źródło informacji o instytucjach zajmujących się adopcją .....                                 | 172 |
| 1.3. Sugerowany wiek i stan zdrowia przysposobianego dziecka .....                                  | 172 |
| 1.4. Tajemnica adopcji .....                                                                        | 173 |
| 1.5. Charakterystyka przekazu informacji i doboru<br>kandydatów na rodziców adopcyjnych .....       | 174 |
| 1.6. Czas przygotowania, oczekiwanie i przysposobienie .....                                        | 179 |
| 1.7. Stosowane metody wychowawcze .....                                                             | 180 |
| 2. Ocena funkcjonowania ośrodków zajmujących się<br>przysposobieniem dziecka .....                  | 181 |
| 2.1. Wybór i funkcjonowanie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego .....                                    | 183 |
| 2.1.1. Wybór ośrodka .....                                                                          | 183 |
| 2.1.2. Organizacja pracy z rodziną adopcyjną .....                                                  | 184 |
| 2.2. Ocena funkcjonowania instytucji zajmujących się<br>procedurą adopcji .....                     | 190 |
| 3. Postawy rodzicielskie w rodzinach adopcyjnych .....                                              | 191 |
| 4. System wartości prezentowany przez rodziców adopcyjnych .....                                    | 195 |
| 4.1. Motywacja prospołeczna .....                                                                   | 197 |
| 4.2. Motywacja związana z ograniczaniem siebie<br>i konformizmem .....                              | 199 |
| 4.3. Motywacja przyjemności .....                                                                   | 200 |
| 4.4. Motywacja osiągnięć .....                                                                      | 201 |
| 4.5. Motywacja kierowania sobą .....                                                                | 203 |
| 4.6. Motywacja dojrzałości .....                                                                    | 204 |
| 4.7. Motywacja bezpieczeństwa .....                                                                 | 206 |
| 4.8. Wartości preferowane przez rodziców adopcyjnych<br>i z grupy kontrolnej .....                  | 207 |
| 4.8.1. Wartości ostateczne preferowane przez rodziców<br>adopcyjnych i z grupy kontrolnej .....     | 208 |
| 4.8.2. Wartości instrumentalne preferowane przez<br>rodziców adopcyjnych i z grupy kontrolnej ..... | 210 |

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Stan zdrowia i rozwój psychofizyczny dzieci adoptowanych          | 211 |
| 5.1. Stan zdrowia przysposobionych dzieci .....                      | 211 |
| 5.2. Rozwój psychofizyczny dzieci adoptowanych .....                 | 213 |
| Podsumowanie i wnioski .....                                         | 217 |
| Key Issues of Adoption and Functioning<br>of Adoptive Families ..... | 225 |
| Bibliografia .....                                                   | 233 |
| Aneksy .....                                                         | 247 |